

Årets sortförsök

Sju nya sorter på listan

Nu är det avgjort vilka sorter som kommer i odling 2021. Precis som i fjol är marknaden öppen för fler än Nordic Sugar att sälja betfrö kommande säsong. Det är fem nya sorter som kvalat in på listan, varav en Conviso-sort. Dessutom har sju testsorter valts ut och med tolv

sorter kvar i odling, blir det 24 sorter att välja mellan. Bästa sort 2020 är Selma KWS och det är tätt i toppen med endast 60 kronor ned till Cascara KWS. Båda dessa utmanar genom att överträffa Daphna med hela 650 kronor per hektar, hjälpt av en klart högre sockerhalt.

Till nästa år erbjuds sjutton bra sorter på listan. Tre av sorterna är toleranta mot ALS-hämmare (Conviso-sort). Sju av sorterna är nematodtoleranta, inklusive en av Conviso-sorterna, och två toleranta mot *Aphanomyces*. I tabellen har flera sorter markerats med goda resultat i specialförsöken på *Aphanomyces*-smittad mark.

Även i år startade säsongen med torra förhållanden och för

många var det en utmaning att finna fuktig såbädd att placera fröna på. På några försöksplatser kom plantorna tydligt i två generationer, vilket påverkat tillväxtpotentialen märkbart. Sedan har väderförhållandena i stort varit gynnsamma, även om framför allt det sydöstra hörnet led av torka betydligt längre än övriga delar av odlingsområdet.

I sortförsöken avkastade mark-

nadssorterna i genomsnitt 16,2 ton socker per hektar i de svampbehandlade leden, vilket är 0,5 ton mindre än 2019. Sockerhalten i år är dock betydligt högre, i genomsnitt för marknadssorterna är sockerhalten i år 18,2 procent i sortförsöken medan den var 17,0 procent 2019.

Alla marknadssorterna 2020 används som mätare i sortförsöken. Intäkten är räknad på de

Aktuella sorter för odling 2021, provade under tre år. Medeltal av 16 försök 2018-2020

Sort	Sortägare	Antal planter		Renvikt	Sockerhalt	Polsockerskörd		Renhet	Intäkt	
		1000-tal/ha								
		50 %	slutlig			ton/ha	%			ton/ha
Medeltal marknadssorter 2020		56	104	85,1	17,6	14,9	100	90,4	28 130	
Caprianna KWS	KWS	55	105	88,6	17,9	15,8	106	90,5	+1 920	
Cascara KWS	KWS	59	99	88,9	17,7	15,7	105	91,5	+1 720	
Selma KWS	KWS	44	98	86,8	18,0	15,6	104	91,0	+1 710	
Daphna	KWS	57	103	92,5	17,2	15,8	106	91,5	+1 600	
Farina KWS	KWS	59	106	89,9	17,5	15,7	105	90,4	+1 500	
Fenja KWS	KWS	57	103	91,9	17,1	15,6	105	91,5	+1 160	
Evalotta KWS	KWS	63	105	87,4	17,7	15,4	104	89,4	+910	
Ingvar	Strube	66	104	83,2	18,1	15,0	101	90,9	+690	
Trixx	Hilleshög	62	106	84,7	17,7	15,0	100	91,0	+280	
Whisky	SESVdH	68	106	88,9	17,1	15,2	102	90,8	+220	
Klimt	Strube	48	104	84,0	17,7	14,9	100	90,2	+10	
Tattoo	Hilleshög	63	106	85,7	17,3	14,8	100	90,9	-270	
Fortnox	Hilleshög	56	105	81,9	17,6	14,4	97	91,2	-800	
Cartoon	Hilleshög	44	103	85,4	17,1	14,6	98	90,4	-1 090	
Smart Rivetta KWS	KWS	45	98	80,9	17,3	14,0	94	89,9	-1 980	
Smart Renja KWS	KWS	56	103	71,2	18,4	13,1	88	86,3	-3 480	
Hopper Smart	SESVdH	38	103	73,3	17,6	12,9	86	89,6	-3 980	
LSD		6,1	2,2	2,0	0,1	0,4		0,4		
CV%		32	7	7,1	2,4	7,1		1,4		

Sorter i grönt är nya marknadssorter 2021

nya förutsättningarna för 2021 års ettåriga kontrakt. Tänk- värt är att i år är två ALS-tole- ranta sorter inkluderade bland marknadssorterna, vilket klart sänker genomsnittet. Treårs- genomsnittet för marknadssor- terna i sortförsöken i svamp- behandlade led ligger på 88,8 ton per hektar med 17,6 procent sockerhalt, vilket ger 15,6 ton socker per hektar. Variationer- na mellan åren är anledningen till att treårsgenomsnittet väger tungt i bedömningen av sorter- na. Rent generellt gäller att väl- ja sorter med bred anpassnings- förmåga till sin odling.

Den gångna säsongen såd- des allt sockerbetsfrö i Sverige med Force insektsbetning, allt- så utan neonikotinoidbetning (Gaucho). Insektsangreppen följdes under vår och försom- mar genom prognosverksam-

Skörd i full gång. Sortförsöken skördas och proverna levereras till Örtofta för tvätt och analys.

heten tillsammans med Nordic Sugar och Växtskyddscentra- len. Endast två av försöken be- kämpades mot bladlus. Det är tydligt att den nya situationen kräver beredskap mot insekter, även i sortförsöken. Skörde-

mässigt kommer betåret 2020 att gå till historien som ett av de bättre.

Välja rätt sort

De viktigaste egenskaperna vid sortval är högt sockerutbyte

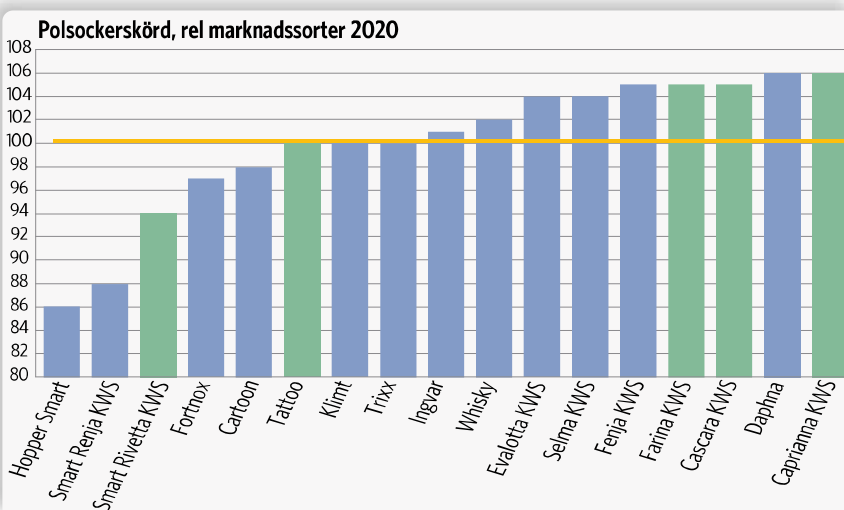
Aktuella sorter för odling 2021 provade under tre år. Medeltal av 16 försök 2018-2020

Sort	Sortägare	Resistens (R)			Mjöldagg*	Rost*	Ramularia*	Cercospora*	Rotform
		God tolerans (T)							
		Nematoder	Aphanomyces	ALS-herbicid					
Medeltal marknadssorter 2020					45	31	1	4	5,3
Caprianna KWS	KWS	T	-	-	38	38	0	3	4,4
Cascara KWS	KWS	T	-	-	29	29	4	4	5,3
Selma KWS	KWS	-	T	-	35	34	2	0	5,0
Daphna	KWS	T	-	-	37	37	0	4	5,2
Farina KWS	KWS	-	-**	-	41	41	3	4	5,0
Fenja KWS	KWS	T	-**	-	40	40	0	3	5,4
Evalotta KWS	KWS	-	-	-	44	32	2	1	4,9
Ingvar	Strube	-	-	-	46	32	0	3	5,9
Trixx	Hilleshög	T	-**	-	61	35	1	6	5,1
Whisky	SESVdH	-	-	-	44	29	0	7	5,7
Klimt	Strube	-	-**	-	49	30	0	5	5,8
Tattoo	Hilleshög	-	-	-	61	30	0	5	5,2
Fortnox	Hilleshög	T	-	-	58	32	1	4	5,2
Cartoon	Hilleshög	-	T	-	51	31	1	2	5,4
Smart Rivetta KWS	KWS	-	-	T	34	26	1	11	4,5
Smart Renja KWS	KWS	T	-	T	43	26	1	5	5,0
Hopper Smart	SESVdH	-	-	T	42	31	0	5	5,2
LSD					6	3	ns	4	0,2
CV%					32	22	448	217	12

*Medeltal från obehandlade led, sena graderingen. **Har provats i Aphanomyces-serien med bra resultat.

och stabilitet över åren. Sorterna på listan är väl provade och alla goda val. Använd gärna sorttabellen och prioritera efter dina förhållanden och behov. För att sprida risken rekommenderas att välja två till fyra olika sorter, beroende på hur stor betareal du kontrakterat. Det nya upplägget med att testsorterna kan säljas med upp till 200 enheter ger fler möjlighet att prova nytt material. Potentialen är ofta högre i nytt material, men så även risken. Testsystemet är tänkt som en kvalitetscheck av sorten när firmorna ska producera en större volym frö. Så min rekommendation är att prova på en mindre areal och gärna dela ett fält för att kunna jämföra med en beprövad sort, som du känner väl.

Ser vi till de 16 försöken 2018–2020 i genomsnitt, toppar den nya sorten Caprianna KWS, tätt före Cascara KWS, Selma KWS och Daphna, övertygande listan på hög och stabil nivå. Det är tätt i toppen och de nya sorterna överträffar Daphna, som fortfarande toppar i sockerskörd, med hjälp av en högre sockerhalt. Även den nya sorten Farina KWS tillsammans med Fenja KWS och Evalotta KWS avkastar signifikant mer än genomsnittet av odlade sorter. I sortförsöken behandlas hälften av parcellerna, två block i varje försök, mot bladsvampar och ser vi endast till de behandlade leden kastar vi om lite i toppen. Dessutom kommer sorten Trixx också med i ligan med bättre sockerskörd än genomsnittet.

Aktuella sorter. Sorter för odling 2021, medeltal från 16 NBR- och SLU-försök under perioden 2018–2020 och nya sorter på marknaden i grönt.

Bladsvampar kostar

I de svenska försöken behandlas två av blocken mot bladsvamp enligt försöksvärdens strategi. I år startade bladsvampangreppen i slutet av juli och det var rost som växte till kraftigast angrepp. Information om avkastningen i de obehandlade blocken får en praktisk betydelse i det att sorten kan förväntas stå emot angrepp bra tills behandling kan göras. Det är speciellt viktigt i lägen då svamptrycket ökar snabbt på grund av väderleken.

När man jämför skörden mellan behandlade och obehandlade block skiljer det i år 1,7 ton socker i genomsnitt över marknadssorterna. Det motsvarar en merskörd på hela 12 procent för att behandla mot bladsvamp, vilket är i nivå med 2019. Resultaten följer tidigare erfarenheter att det finns mer att hämta vid sen upptagning. Sorterna Smart Sinja KWS, Trixx, Fenja KWS, Klimt, Ingvar, Castello och Nasser ger bäst merskörd för en svampbehandling, samtidigt avkastar Selma KWS,

Daphna, Comet, Cascara KWS, Caprianna KWS, Annatina KWS, Fenja KWS, Farina KWS och Whisky bäst i obehandlade led av sorter som kommer att säljas 2021.

I år gav sortförsöket i Gärsnäs högst skörd på 18,2 ton socker per hektar för marknadssorterna i behandlade led. Här har svampbehandlingen gett motsvarande 2,9 ton mer socker per hektar (19 procent). Högst sockerhalt ser vi i försöket i Skegrie med hela 18,3 procent och en sockerskörd på 17,0 ton per hektar i genomsnitt för marknadssorterna.

Renheten inte lika avgörande

Den kommande säsongen minskar straffet för smutsigare betor och det har vi inkluderat i årets analys av data. Pratar vi renhet och sortval kommer vi snabbt till slutsatsen att störst betydelse för renheten har höjd över marken och rotskörd. I årets försök är det Selma KWS, Cascara KWS, Fortnox, Whisky, Daphna, Comet och Ingvar som står högt och visar bäst siffror

Sorter för testodling 2021, provade under två år. Medeltal av elva försök 2019-2020

Sort	Sortägare	Testas i segment för		Antal plantor		Renvikt	Sockerhalt	Polsockerskörd		Renhet	Intäkt
				1000-tal/ha		ton/ha	%	ton/ha	rel tal	%	diff
		Nematod-tolerans	Aph-tolerans	50 %	slutlig						kr/ha
Medeltal marknadssorter 2020				56	104	89,4	17,5	15,6	100	89,2	29 210
Annatina KWS	KWS			47	100	93,6	17,7	16,5	106	88,7	+1 690
Nasser	Strube			67	105	92,9	17,3	16,0	103	90,2	+740
Comet	Hilleshög			60	101	94,5	16,9	16,0	102	90,6	+440
Castello	Hilleshög	x		63	105	88,2	17,7	15,5	100	90,3	+170
Satie	Strube	x		67	104	83,8	17,9	15,0	96	88,1	-990
Smart Sinja KWS	KWS		x	45	98	85,1	17,7	15,0	96	88,5	-1 110
Sandpiper Smart	SESvdH			34	102	79,2	17,8	14,1	90	88,0	-2 870
LSD				5,9	2,5	2,3	0,2	0,6		0,6	
CV%				26	6,0	6,4	2,2	6,6		1,6	

Sorterna i i grönt är herbicidtoleranta mot ALS-herbicid.

på renhet. Ofta ser vi att en sort med stora betor, som har mindre yta mot jorden per kg beta än en mindre, får bättre renhet. Detsamma gäller för sorter som står högt i marken. Sambandet mellan renhet och rotskörd är inte lika tydligt över tre år, vilket troligen beror på att vid bättre upptagningsförhållanden får rotformen större inverkan på renheten. Ingvar, Whisky och Klimt utmärker sig tillsammans med testsorterna Nasser och Satie med bäst rotform.

Stocklöpning

Planerar du att så sockerbetor-na tidigt rekommenderar jag att läsa artikeln "Välj rätt sort vid tidig sådd!" extra noga. Här presenteras resultaten från de extremt tidigt sådda stocklöpningsförsöken med syftet att sortera fram sorter som klarar våra odlingsförhållanden. Samtidigt kan vi välja rätt sort till de eventuellt tidiga sådderna i mars och undvika stocklöpare i praktiken.

Sortval mot *Aphanomyces*

Har du areal med höga sjukdomsindex krävs en strategi att

på sikt höja markvärdena och de långliggande kalk- och bördighetsförsöken visar att den strategin kommer samtliga grödor i växtföljden till nytta. Men under vissa förhållanden har man inte möjlighet att investera i marken och rätta upp markvärdena med kalk och växtnäring, utan en tolerant sort mot *Aphanomyces* garanterar miniminivån i betodlingen. Den sort som varit med längst är Cartoon, men sorten Selma KWS är välbeprövad och visar en intäktsnivå på hela plus 3 000 kronor per hektar, både i smittade och i de vanliga försöken. I försöken ser vi också fler sorter som avkastar bra under press och som visar låga symptom på skador. Dessa har vi markerat med två stjärnor i tabellen. 2020 hade vi ett försök på smittad mark och det vattnades fyra gånger för att provocera fram skador.

Nyheter testas

Dessutom har sju testsorter valts ut till att säljas med introduktionsvolym på 200 enheter. De fyra firmorna har med var sin sort till odling i fält utan nematoder: Annatina KWS,

Nasser, Comet och Sandpiper Smart, som är en Conviso-sort. Dessutom finns två nya nematodtoleranta sorter: Castello och Satie samt ytterligare en Conviso-sort: Smart Sinja KWS. Testsorterna har provats i sortförsöken under två säsonger och bedöms som särskilt intressanta för framtiden. Prova gärna och följ upp mot en beprövad sort i samma fält. Du kan läsa mer om de nematodtoleranta och Conviso-sorterna i artiklarna med fokus på dessa sorttyper.

Sorter som lämnar

Det är två marknadssorter som inte kommer att fortsätta att säljas: Smilla KWS och Cantona KWS. Testsorterna Lynx och Smart Edda KWS som ingick 2020 kommer inte heller att fortsätta på listan.

Läs mer om årets sortförsök i Sverige och Danmark på www.nordicbeet.nu!

Desirée Börjesdotter,
NBR Nordic Beet Research